

Oponentní posudek diplomové práce:

Jana Peroutková, Architektonická skulptura chrámu Matky Boží před Týnem na Starém Městě pražském v lucemburském období. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav pro dějiny umění 2014 (193 stran textu, včetně 75 vyobrazení a přílohy „Tomáš Kyncl, Dendrochronologické datování dřevěných konstrukčních prvků z jižní věže kostela Panny Marie před Týnem v Praze, Brno 2013“).

Diplomantka se zevrubně zabývala velmi obtížným tématem. Uměleckohistorický zájem o středověké architektonické skulptury Týnského kostela, u nás nejzávažnější po Katedrále sv. Víta, dlouhodobý a intenzivní, nedospívá k jednoznačně přijatelným závěrům. Je tomu tak především kvůli absenci relevantních písemných pramenů, ale také vzhledem k výjimečnosti těchto skulptur, navíc poškozených obrazoborci.

Obsažený text diplomové práce odpovídá záměru autorky vylíčit historické souvislosti sochařské výzdoby Týnského kostela, podrobně ji analyzovat na základě kritického vyhodnocení předchozí literatury a vlastním průzkumem jednotlivých děl (návazně na předchozí restaurátorské zprávy, viz příloha "Týnský chrám v průběhu obnov a restaurování").

Není snadné takto široce pojatou práci posoudit. Oponent se nemůže zabývat všemi Janou Peroutkovou probíranými otázkami. Znamenalo by to napsat souběžně další monografii o architektonických skulpturách Týnského kostela.

Za přínos práce považuji zejména:

1. Metodologicky cenné rozhodnutí vysvětlit vznik jednotlivých skulptur v souvislostech stavby Týnského kostela – viz zejména upřesněné datování sakristie a klenotnice Týnského kostela s přihlédnutím k dendrochronologické analýze.
2. Odmítnutí tradičního datování tympanonu severního portálu do 80. let (Albert Kutal, Jaromír Homolka ad.), nebo nově naopak už do 60. let (Jiří Fajt), příklonem k údobí "konec 60. až počátek 70. let" (post quem 1367 kvůli napodobení oblouku Zlaté brány Katedrály sv. Víta).
Připomínka: Autorka mohla ve svých úvahách postoupit dále, kdyby přihlédla k podobným dříve publikovaným závěrům - Ivo Hlobil, Die tschechische Kunstforschung und die Bronzengruppe des hl. Georg auf der Prager Burg, Umění LV, 2007, s. 3 – 27, zvl. s. 20 – 21.
3. Porovnání funkce sledovaných skulptur se soudobým reformním hnutím (Připomínka: viz také Hlobil, ibidem).
4. Vesměs přesvědčivé komparace jednotlivých skulptur, případně jejich částí (severní portál).
5. Zamýšlení nad narativní funkcí sledovaných skulptur, ovšem jiného druhu než v případě parléřovských portálů v Ulmu, Freiburgu, Švábském Gmündu nebo Augsburgu.
6. Důslednou snahu pokud možno identifikovat zde přítomné italské vlivy. K nim je třeba připojit i zájem o zobrazení sedících postav (v Týnském kostele takto proroci na jedné z konzol severního portálu) známý od Giotta, u nás viz deskový obraz Smrti P. Marie v MG v Brně nebo vídeňské relikviáře papeže Urbana V. ve Weltliche Schatzkammer ve Vídni). O přímých vlivech z Itálie nicméně pochybuji.

7. Analýzu původní barevnosti tympanonu a severního sedile.
8. Odmítnutí identifikovat v dynamicky pojatém setníkoví pod Kristovým křížem v tympanonu postavu Longina (Jaromír Homolka).
9. Upozornění na císařskou orlici ve štítku bysty krále (Václava IV.!) na severním sedile.
10. Kvalitní, autorkou vlastnoručně zhotovenou kresebnou dokumentaci.

Drobné připomínky (kromě překlepů):

- S. 36 Na erekční desce v Kolíně nad Labem není Petr z Gmündu jmenován jako "Parléř".
- S. 53 "Jihoněmecká parléřovská huť" neexistovala, psát lze pouze o "parléřovských hutích v ..."
- S. 53 Floskule "nevdělaný a prostý lid" v případě týnského kostela a pražského patriciátu nepůsobí věrohodně.
- S. 61, pozn. 214. Postilu Konráda Waldhausera vydal František Šimek, ne František Šmahel .
- S. 127 a 128: rozporné odkazy na názory Alberta Kutala a Dobroslava Líbala (kdo jako jediný datoval bysty jižního sedile do 70. let?)
- S. 132 Divý muž na obr. 3 neloví lva (lvy).

Co se týká citované literatury, postrádám: Václav Mencl, Vývoj středověkého portálu v českých zemích. Dokončení, ZPP, XX, 1960, s. 112-153, zvl. s. 132-133; Jakub Vítovský, Pozdně gotické nástěnné malby Pět lidských věků v zámku Blatná, ZPP 61, 2001, s. 89 – 106, zvl. s. 103.

Jana Peroutková se Týnským kostelem zabývá dlouhodobě, některé dílčí závěry, ke kterým postupně dospěla, už publikovala i tiskem. V celku její diplomová práce představuje významnou a inspirativní monografii daného zaměření. K splnění úkolu byla autorka připravena intenzivním studiem dějin umění, ale navíc i profesi restaurátorky. Předpokládám a doufám, že ve výzkumu sochařství lucemburské doby bude pokračovat doktorskou disertací.

Znamenitou diplomovou práci Jany Peroutkové doporučuji k obhajobě, navrhovaná klasifikace "výborně".

Praha 20. srpen 2014

Prof. PhDr. Ivo Hlobil, CSc.